

שְׁמַעְתָּא עַמִּיקְתָּא

גלוון תפ"ב | פרשת קרתא | תשפ"א | קהילת חניכי היישובות | רמות ב'

פָּנִים הַלְכָה

**האם ראוי להמנע
מקראית תהילים
בלילה**

א - כתוב בשער המצוות (למהרץ' ז"ל - פרשת ואתחנן) ובילוי ותקריא כיו"ם פס' מן הפרשא עצמה וכוכו, אבל בשארليل השבוע אין ראוי לקרוא מקרה, לפיכך שהמקרא הוא בעשיה והכל הוא דין, ואין ראוי לעורר הדין, אבל בליל ויען כי יום השישי מוכן לשבת, והחומרים מותעරים בו, לכן יכול לקרוא מקרא גם בלילה.

ז' עינוי ביטוף אומץ (לחיד' ז"ל - סי' ני') שכתב דצל דבר אשר אני רואה בה שערום שישידר מהר"ש ויטאל ז"ל אני סומך עליו כי ראייתים מכתב יד מהר"ש. וגם מכתב מהר"ר חיים ויטאל ז"ל עצמו].

ועווני בברביי ("ס' אי סי' טוי") דכתיב דמ"עיקר הדין אפשר לומר שסדר הקובנות אף קודם לשילוח עמדו החשר, מיהו על דרך האמת אין לקרו מקרה בלילה זו לאור השילוח כמש"כ גורי הארביי צ"ל.
ובסי' לר' לח' (טיק' ב') הביא דברי גורי הארביי צ"ל שלא למד מקרה בלילה, והביא מקור לדבריהם מדברי המדרש בילוקוט סוף פרשת כי תשא, מנין היה משה יודע אימיות יום ואימיות לילה, בשעה שהקב"ה מלמדו מקרה וודע שהוא יום, ובשעה שלמדו משנה יודע שהוא לילה. אלול הקשה עי' שלא מגדנו אלא דמ"עיקר הוא מدت יום, אמן יש לומר דכי היכי דקדרון משנה ותלמוד ביום ה"ג שפר דמי לקרו מקרה בלילה ואין מופת חותך.
אם נמנם בספריו יוסף אומץ (ס' ני') הביא דבריו אלו, וחור וביאר דספר יש הוכיח מן המדרש, דשאינו משנה ותלמוד דכיון דאנו קורין אותו בלילה כ"ש שנקרא אותם ביום שהוא מידת רחמים, משא"כ מקרה בלילה שאין לעור מידת הדין. ע"ש מש"כ בז'.

וכן **בartzot haChayim** (ס"י א') כתוב ממשימה דהמקובלות
שבלילה לא יעסוק בתורה שבסכת. ובביאורו שם
(המופיע לאחר מכן) הבהיר מקורו לדבר מדברי המדרש
הנזכר לעיל, ועי' שם "מש' בעני הנ"ל".
וההבאנו דברי הארוי **בברית היעט** (ס"י דיליה ס"ק ב')
בזומי"ר - אין לסתור פקרא בלילה.

אולם בשח"צ (שם ס"ק א') כתב על דבריו - ובפמ"ג
משמעות דיכילו לקרוא מקרה, ונראה דאפי' למחמירין
ליית בזה איסורה, אלא דלכתחילה יותר טוב לקרוא
חרבא ביתם

וועוינו עד בבן איש חי' שיר פרשת פקודי סי' ז' דביה
מדברי החיד' א' באספרטו פטה עיניהם (ברוכת דרכ' בהשומות
עש'') דעת הארץ שאינו יודע לקרות אלא רך תורה
שבכתב שר' לרחות מוקרא בלילה.

ולכאי הוא דבר פשוט, חזאי לא יותר מהמצוות תי, תי,
מחמת אזהרת רבינו האר"י של פ' הסוד.
זיווגין עוד ביסוד ושות' העבודה (ש"י פ"ב) דכתב
דיכول ללימוד פס' עם פ"י רשי"י גם בלילא, כי מה

שהזחיר האר"י שלא לימד אדם פסוק בלבד, איזהו על הקורא פסוקים בלבד פרוש. וסימן שם דלכן זיהר האדם כשלומד פס' בלילה שלא יאמר כמו תיבות כתוב בלא פרוש הלו"ז, אף' תבות

המודנים ומורגים בפיירושים כגון ויאמר הח' אל יהושע וכיווץ, כי מוזהר ועומד שלא יקרא פסוק بلا פירוש בליליה, ומה לי פסוק שלם או לשיליש ורביע, אך כאשר יפרש השיחה של כל תיבת בלשונו לעז לאיקא סנהה כלל.

ב - ויליעי אמר תחילה נמי בכל אוזהרת רבינו הואי גומצנו עשואל בזה החטיה'א בחפכו יוסוף להזוהר בזוה].

אומץ (ס' י) אם הנוגדים כדברי רביינו האר"י יכולו לקרוא מזמור תהילים באשמעות קדום שיאור היום, או דלפי דברי רביינו האר"י גם תהילים אין לקרוא. והשיב כי הנה בעה"ק ירושלים ת"ז, והע"ק חבורו ת"ז, נהגים כדברי רביינו האר"י אכן קורין מקרא בלילה, ועם כל זה מנהג קדום הוא כי בכל לילה באשמעות קורין בתני' נסיות ה' ספר תהילים, ושמעתית ממקובל מופלא בזרועיו ז"ל דאמר כי אין לימוד תהילים בכלל אהורת רביינו האר"י, וככלים לקרוא באשמעות. וכך לדבר בבר"פ ס"ח דאמרו שם דעת יעקב אבינו ע"ה היה קורא תהילים בלילה.

❖ שְׁמַעְתָּא אֶלְיָהָא דְּחַלְבָּתָא

האם מותר לערור על אימור כדי למנוע מחלוקת

א. ביטול מצווה כדי למנוע קטטה. **ב.** המצורה תتابטל לממרי. **ג.** הטעם לדוחות קיום מצווה מפני קטטה. **ד.** במקומות שמירת חוממת הדת.

⁷ ב' ביגול מזווה מפני פניה שלום בבית. ג' לעבור על איסור מפני השלוות. ד' דעתה שורית ה' הרמ"א. ח' דעתת שאב הארכונגייט.

א. ביטול מאוח כדי למונע כתפה

אללוניה גנו ונינו אמרו אחר בררכוטין עיר
בפראג לא צו יושכח נ' ז'יזט, עלי.

רשאי למשך ידו, ע"כ. ועי' בחת"ס (ח' סי' קמ) שם יצא לדוחות ראיית המ"א. ועי' עוד בהגות חת"ס (שם).

אללא דע"י ב"מ"ב (ס"ק סה) שכת' פ"מ"ג (שם מ"ז ס"ק יט), הגר"ז (אות ל) והמ"ב (ס"ק א"ס וס"ק סה) כהמ"א. ע"י עוד ב"מ"ב סימן תקפ"י בא"מ"מ כבר פסקו הא"ר (אות כה), **הפר"ג** (שם מ"ז ס"ק יט), והמ"ב (ס"ק א"ס וס"ק סה) כהמ"א. ע"י עוד ב"מ"ב סימן תקפ"י בא"מ"מ נוראים שאם רואה דריש מ' בשbill התפללה שלא יתפלל.

ב. המוצהה תtabטל לגנרי

ה. החעם לדוחות קיום מצווה מפני בלקט קטטה
 אלא דש לעין מה הטעם שבמקרים קטה מbulletins מצוה, ואפשר דהינו טעה כי ממצו **בלקט יושר** (או"ח עמי 85 ד"ה כתוב בחג
 במקום שיש חוליה או חולשה וכאגב גודל פטור מקרים מצוה, שהר דרכיה דרכיו נועם כתיב. ועי' ברמן"א באו"ח סי' תרנ"ו
 שפסק דהמבחן לצורך אל'יזבז' יותר מחומר. וא"כ ייל' דקתה דהוי בזיון עדיף מחומר. וכעת זו כת' **האג'ם** (או"ח ח'יא
 וכן בבבנין שלמה (ח'יא סי' מ) כת' עי' דברי הרמן"א הנ'!^ל דאיינו מחייב להכניס עצמו בצער וחולי בשליל מי'ע, דהא צער

כל נטיבותיהם שלום ולא קטטה.

ד. בקבוקם שמירת חומרים וחומר יבש
יב. יערם"א (יח' סי' א"ע) שכח דלא תיבניש מפני בני אדם המליגים עליו בעבודת הש"י. וכת' ע"ז המ"ב (ט' ס"ק ה) בשם הב"י
שם' מ' לא תקוטש עמה מפני שmodת מוגנה מאך ואין ראוי להשתמש ממנה כלל אפוי בעבודת הש"י, כי ייקנה לנו נפשו להחיותנו אפיקל שלא בא מקום עבודהתו ית', ע"כ. וביאר בבה"ל (וזה ולא) שהב"י לא אירכי כ"א במצו שורה עשויה לעצמו, אבל אם הרה או מד במקום שיש אפיקורסים המתכוונים על התורה והורצים לעשות איזה תקנות בעניין העיר ויעז' עבירות את העם

שיטול מזויה מיפוי שלום בית. ב**ת. שיטול מזויה מיפוי שלום בית** זעדי עד בתוורה"ד (ח'א סי' רס) שسئل על מי שקיים מצות פoir ונתאלמן ורוצה לישא אשה ולא מקטטה, ולכן רוצה לישא אשה שאינה בת מריבה, אבל אינה בת בנים. והשיב דיש להביא ראהה דאיתן אילו היהת זו מצות מה"ת דחין לה מקמיה קטטה דבתוכה ביביתו מהא דתנייה ביבמות (מד) וקרו לו זקנינו עירו ודברו אליו, מלמד שנוטני לו עצה החונת לו שם הוא יילך וזה זקינה או הרואה זקן והוא ילדה אומרים לו מהך זו כלך כובל כמותך ואל תכיס קטטה אל תוכך ביטך, אלמא דדוחין בשבייל קטטה מבוקם לחילצה. ואעיג' דמה"ת חיליצה במקומות לאו מצוה היא אפי' למידח לי' שיש בו כרת כדוכוב ביבמות ע"ב. ובביאו**הרב חי ע"א** וכרכט הרמ"א שם סע' ח). ע"י בחולקות מחוקק (ס"ק ים שפקפק בראיית התורה"ד זיבט וחליצה בדידיה תלי רוגרנו ואיכא למד מצות ליליצה קדמת, אבל להחרט מנותק פoir שבליל קטטה דאיתן ס"ת מחויב לבומר לעת ראי' און לנו ראי' מזחה, ע"כ. והרב חי ע"א נקטוב הב"ש (שם, הערווה"ש (שם אוח' וזה ופוסקים.

ג. לעובר על אימור מפני השלו
ומכל זה בעניין ביטול מצואה, אלומם אתכי יש
מרקיזין (מה אמורים, רשיין) לפני הכללה
בשב' בהריה השתייה חוגרת או סונוא
להם בס' לב' שדבריכם מי שלקה מקה
עלולים תהא דעתו של אדם מעורבת עם הר
של חסד משוד עלייה. מכאן אמרו - מדבר
כרצונו, ע"כ.
והנה במרಡכי (מורק' סי' תקלת) הובא בשוי

והנה במרדי (מייק סי' תקלן) הובא בש�ע (וילדי סי' ב' טע' יב) מבואר דמהאי קרא ד' מדבר שקר תורה' (שםות פס' ז') למי
ומכל זה בעניין ביטול מצוה, אולם אכן יש עליי האם מותר לעבור על אישור כדי למונע מהלוקת. איתא במתבות (ז') תיר כי
מרקיין (מהו אמורים, רשי' לי) לפני הכללה בית שמאי אמרוים כל מה שהוא ובית הלל אמרוים כל מה שהוא וחסודה, אמרו לו
בבב' לש' ביה הרי שהיתה חיגרת או סומה או מרקיין לה כל מה שהוא וחסודה והתוורה אמרה (שםות פס' ז') מדבר שקר תורה, אם
להם בס' לה לשדרברכים מי שלקח מכך רע מן השוק ישחנו עניין או יגנוו עניין בוויי הווי אמר ישבחו עניינו מכאן אמרו חכם
לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות, עי'כ. ופרש' סי' כמהות שהיא - לפי יופיה וחשיבותה מקלטן אותן. חסודה - ח-
של חדס משודך עליה. מכאן אמרו - מדבר ביה שאמרו ישבchnerה. תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות - לעשות לאיש וא-
כצונו, עי'כ.

ווחנה במרדיין (מוריך סי' תקלט) הובא בש�ע"ז סי' תב ע"ג מבואר דמהואי קרא ד"מזכיר שקר תורה" (שםות פ"כ פ"ג ז') למן דאסור לשקר ולפ"ז יוצאת לדעתה בית הל מל מותר לעבור על אייסור מפני השлом. וכן מצינו ביבמות (סח:) שמותר לשנות מושג החשלום, וש אמורים שאיפלו מוצה איכא, ואף הקב"ה שינה בו, דמעיקרה כתיב בראשית פ"ח פ"ג ז' "וזדוני זקן" לברוך כהן וואני קנטני", ע"ב. ע"י בחוץ חיים וככלות כלאותה שפסק שמותר לומר שקר גמור מפני השלים, אם אין לו עזה להשיב בא שליל יהוה שקר. ואלך יש לדחות דעתן מכאןআה שמנין השלים מותר לברור על אייסור, כי ליל דלעלם בכח' אין אייסור שעשי שיבאי במקtabת מאליהו (ח' א"מ 94) כי האמת הוא מה שמביא לטוב ולרצון הבורא. וע"י בזה בשמעתא עמייקתא גולמי ע"ז. ע"י עד הולן באות' ז'.

עלמא אמר דוד מי איכא דעת אי שי למכתב שם אספה ונשיה בתרומה ומון, לייכא דקאמר ליה מידי, אמר דוד כל דידי לממר ואינו אמר דוד מי איכא דעת בוגנוו, שא איזהו קל וחומר בעצמו ומה לעשות שלום בין איש לאיש איזהו אמרה תורה שמי שיכנוך בקדושה ימיהה על המים לעשות שלום לכל העולם כלו על אחת כמה וכמה, עי'יכ.

ז. **דעת שות' הרמן"** סי' י"ג יצא ללימוד מהאה **דיבימות וסוכה** המכיל שמותר לשנות מפני השלום ומותר לעבור על "מדבר ש"י והרהור בחשיבותו של הכתוב.

לען תעה

את מחיקת השם, אומר

ואמרם לפניה מעשה ראובן בפליגש אביו כדי שתודה ולא תגורם לשגדול שימחה על המים. ומובאר ברמב"ם פ"ג שאמרם לה כדי שתודה "הרבה קדמוך ונשטו ואנשי גודלים ויקרים תקף יצור עליון וכשלו ומגידין לה מעשה יהודה והותכלתו ומעשה ראובן בפליגש אביו על פשטו ומעשהammen ואחותו". ולכאני הדבר תמהו שהרי מבואר בשפט (ה): שככל האמור רាបן חטא אין אלא טעה, ואיך מותר להחציא שם רע על ראובן הצדיק ולומר לפניה שחתה, אלא ע"כ מותר להוציא שם ותכליתו טוב בכדי שלא למחוק השם. וא"כ ה"ה שדוחה לאו של מוציאו שם רע, דמותר להחציא שם רע אם כוונתו לשמיים ותכליתו טוב לעשיותם שלום, עד שאמרו גدولיה עבירה לשמה ממצווה שלא לשמה. ומה מחיקת השם יתעללה שנדח מהני השלומים אפ"ה דו הוצאה לעז על בני אדם הכהרים, הבאתם שלום שדוחה מחיקת השם אינו דין שידקה הוצאה ש"יר. **ואם בהאתם שלום שבין א' לאשתו ב', על אחת כמה וכמה הבאות שלום שבין משפחחה וער' וכך, ע"כ.**

שובה הערוני דלאוורה הרומי' א' סטור דברוי בס"י (אות ג) שכט' בשם תשובה רב החוי' עלי תענה על מי שנשבע לרשות את אש דחביב לרשותה, וכותב דאי קשייא הא דאמירין בגין סופטה ורבב מוחה, כי'ו' לעשות שלום בין איש לאיש לאשתו כי' הא לא קשייא דמיינען מאידי ספק ומידי איסורה, אבל הכא אמר רחמנא לא תשא וכו'. וכן דעת הרשב"א (ח'אי סי' תנתה), הרוא"ש (דרדרס פ"ג סי' מו' והנשב"ץ' (ח' סי' ה), ובאיור החרמי' א' דכוונת רב החוי' שאין למד איסור שבעות שוא מענין מחייבת השם, דמארח רב שלא להוציא מידי ספק וכוי לא עבורי שום עבירה כי זהו תיקון, משא'כ בעניינו שבעות שוא, ע"כ. וכן פסק בבית אמרים (ויז' סי' סא) דסבירא מושום איסור מחייבת השם.

ה. **דעת שאר האחרונים**
ומצינו לתורת חסיד א"ח"ס סי' מאות לה ואה"ע סי' מ"ט (קמא). דMESSONG שגדול השלום שבין איש לאשתו שמו שנכתב בקדושה ימחה על המים, ס"ד יב. בבלתי אפשר, כדאמרינו בדורות, שברוחם של האחים והאחיות קדשו של שלום לאםם, שמיינן קדשו של שלום לאםם.

מ' בזבז ענין לאם טבילה, וובץ בזבז ענין לאם טבילה שובי' טבילה. א' אין לאדם להתקוטט בעבור קיומן מצוה, כגון אכילת מצה, נטילת לולב, גלילת ס'ית וcdc', ועדיף שתתבטל הממצוה ולא יהיה מקפתה. ב' כל זה בנסיבות רשיינות לחייב, אבל מוצאות השינויים לחייב כבכלו, אם המצווה תתקיים על זכי אחר ולא תtabטל למקרה עלייה, אולם אם המצווה תtabטל לגמרי כגון הcnנסת או רוחחים או החזקת ת'ית' ויש בידו לਮוחות בודאי מחייב למקרה עלייה. ג' כדי להחזק המצווה שהרוי מדינא כופין על עניינים כאלה. ג' יש אומרם שבמקרים שיש צורך גדול מותר אף לעbor על אישורתו של מנת להטיל שלום, ויש חולקים. ועכ' פ' מצרפים סברת המקילים בשעת הדחק.

ד"ה ומה לעשות שלום) הובא ש

א' אין לאדם להתקוטט בעבר קיום מצוה, כגון אכילת מצה, נטילת לוב, גלילת ס'ית וצדוי, ועוד' שתתבטל המצוה ולא יהיה מקוטטה. ב' כל זה במצוות השיעיות ליחיד, אבל במצוות השיעיות ליבור בכלל, אם המצוה תתקיים על ידי אחר ולא תתבטל ליבור אלא יתקוטט עליה, אז גם אמם המצוה תתבטל למירוי הנכסת אורחיהם או החזקת ת'ית' ויש בידו למחות בודאי מחויב למה בכדי לחזיק המצוה שחרי מזינה כפונו על עניינים כאלה. ג' יש אמרורים שבמקרים שיש צורך גדול מוגתר אף לעboro על אישורתו ועל מנת להטיל שלום, ויש חולקים. ועכ"פ מצרפם סברת המקילים בשעת הדחק.

הגליון נתרם לרפ"י ש. וולנדה בת לאח תמי' בתוך שאר חולין ישראל – לשאלות והען